

Adroddiad Hunanasesu a Llesiant Blynyddol Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent 2024/25 Cyfnod Cyffredinol

*Blaenau Gwent – lle sy'n deg ac agored ac yn
groesawgar i bawb drwy weithio gyda'n
cymunedau ac ar eu cyfer.*

Hunanasesiad Blynyddol Blaenau Gwent 2024/25 Cyfnod Cyffredinol

Mae Cyngor Blaenau Gwent yn ceisio gweithredu fel sefydliad sy'n hunan-wella, lle mae cydnabyddiaeth o'r hyn sydd wedi mynd yn dda, ond, ac yn bwysicaf oll, mae'n cydnabod lle mae gwelliannau i'w gwneud. Mae hunanasesiad gonest ac agored yn hanfodol i wireddu ein huchelgais.

Mae'r Cyngor yn gweithio i ymateb i'r cwestiynau canlynol yn yr holl waith y mae'n ei wneud:

- **A yw'r Cyngor yn arfer ei swyddogaethau'n effeithiol?**
- **A yw'r Cyngor yn defnyddio ei adnoddau'n economaidd, yn effeithlon ac yn effeithiol?**
- **A yw trefniadau llywodraethu'r Cyngor yn effeithiol ar gyfer sicrhau gwelliant parhaus?**

Mae ein Hunanasesiad yn rhoi trosolwg o'r gwaith a wnaed drwy gydol 2023/24 ac fe'i hysgrifennwyd i ystyried:

- **Pa mor dda ydyn ni'n gwneud? Naratif o'r gweithgaredd sydd wedi digwydd**
- **Sut rydyn ni'n gwybod? Tystiolaeth ansoddol a meintiol a ddarparwyd; a**
- **Beth a sut allwn ni ei wneud yn well? Camau gweithredu i'w rhoi ar waith dros y blynyddoedd nesaf**

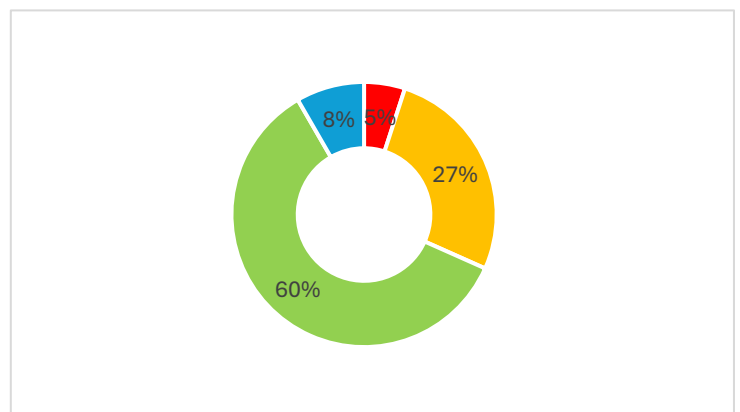
Ffocws yr Hunanasesiad Blynyddol yw blaenoriaethau Cynllun Corfforaethol Cyngor Blaenau Gwent, a elwir yn Amcanion Llesiant, ac yn darparu asesiad o ba mor dda y mae'r Cyngor yn teimlo ei fod wedi'i gyflawni yn erbyn y rhain yn ystod 2024/25 a'r heriau i fwrw ymlaen â'r rhain.

Amcanion Llesiant Cynllun Corfforaethol 2022/27 yw:

- **Cynyddu dysgu a sgiliau i bawb er mwyn creu Blaenau Gwent lewyrchus, ffyniannus a gwydn**
- **Ymateb i'r argyfwng natur a hinsawdd a galluogi cymunedau cysylltiedig**
- **Grymuso a chefnogi cymunedau i fod yn ddiogel, annibynnol a gwydn; a**
- **Cyngor uchelgeisiol ac arloesol sy'n darparu gwasanaethau o safon ar yr amser iawn ac yn y lle iawn**

O dan bob Amcan Llesiant mae cynllun cyflawni blynyddol a gefnogir gan gynlluniau busnes gweithredol. Ar y cyfan, ar gyfer 2024/25, mae'r rhan fwyaf o'r camau gweithredu, sy'n cyfrannu at yr Amcanion Llesiant, wedi'u cyflawni, fodd bynnag, rydym yn cydnabod yn llawn bod gennym nifer o heriau i'w datrys o hyd a bod gwaith pellach i'w wneud i gyflawni pob un o'n hamcanion hirdymor yn llawn. Dyma'r dadansoddiad:

- Wedi'i Gwblhau (Glas) – 8%
- Ar Darged (Gwyrdd) – 60%
- Y Tu Ôl i'r Targed ond gyda chynllun i fynd yn ôl ar y trywydd iawn (Ambr) – 27%
- Y Tu Ôl i'r Targed gyda phryderon sylweddol (Coch) – 5%

Derbyniodd adroddiad llawn sy'n nodi'n fanylach y cynnydd a wnaed yn erbyn pob un o'n Amcanion Llesiant gan y Cyngor ym mis Gorffennaf 2025 ac mae ar gael [yma](#). Ochr yn ochr â hyn, mae ffeithlun wedi'i baratoi, yn ogystal â sicrhau bod pob pennod o'r Hunanasesiad llawn ar gael ar-lein i hyrwyddo rhwyddineb mynediad at ddarllen.

Mae'r adroddiad cryno canlynol yn tynnu sylw at ein cynnydd a'n heriau dros y flwyddyn ddiwethaf o dan bob un o'n 4 Amcan Llesiant Cynllun Corfforaethol.

Amcan Llesiant 1

Cynyddu dysgu a sgiliau i bawb er mwyn creu Blaenau Gwent lewyrchus, ffyniannus a gwydn

Mae'r Amcan Llesiant hwn yn ceisio cynyddu gwytnwch o fewn y gymuned trwy ddarparu addysg a sgiliau o ansawdd uchel i gefnogi economi ffyniannus o'i enedigaeth ymlaen, lleihau dibyniaeth a gwneud y mwyaf o annibyniaeth.

Trwy gydol 2024/25 mae'r Cyngor wedi cyflawni mewn nifer o feysydd allweddol gyda rhai meysydd gwendid, fodd bynnag, mae'r Cyngor yn teimlo bod y cyflawniadau yn fwy na'r gwendidau.

Cyflawniadau Allweddol

- ✓ Cynyddodd presenoldeb ysgolion cynradd o 90.7% i 91.8%, tra bod presenoldeb uwchradd wedi codi o 86.5% i 89.4% ar gyfer 2024/25.
- ✓ Mae'r ymgysylltiad â'r ddarpariaeth ieuencid Gymraeg wedi cynyddu 60% o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol.
- ✓ Lansiodd y Cyngor y 'Gwaith Aur', gweithle hyblyg i gefnogi busnesau lleol.
- ✓ Cwblhawyd adolygiad ac ymgynghoriad y Sylfaen Adnoddau Anghenion Dysgu Ychwanegol, gan arwain at 40 o leoedd anhwylderau sbectwm awtistiaeth newydd ychwanegol sy'n lleihau lleoliadau a rhestrau aros y tu allan i'r sir.
- ✓ Gostyngiad yn nifer y bobl ifanc sy'n dod yn NEET (nid mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant), gyda'r gyfradd yn gostwng i 2.1%, gwelliant o 2.5% o'r flwyddyn flaenorol.
- ✓ Cynyddodd presenoldeb disgyblion Sipsiwn a Theithwyr i 74.52% y flwyddyn academaidd hon, o'i gymharu â 73.15% y flwyddyn flaenorol.
- ✓ Cefnogwyd 41 o bobl ifanc gan gynllun prentisiaeth mewnol Aspire.
- ✓ Galluogodd y Rhaglen Cychwyn Cyflym 27 o unigolion di-waith i ddechrau lleoliad gwaith 6 mis.
- ✓ Ymhlith y prosiectau allweddol a gefnogir drwy'r Gronfa Ffyniant a Rennir mae adnewyddu Cyrtiau Tennis Brynmawr; Meysydd chwarae Garnlydan a Glyncoed; ac ariannu wardeiniaid diogelwch cymunedol, gan helpu ein trigolion i deimlo'n ddiogel.

Heriau allweddol a nodwyd ar gyfer gweithredu yn 2025/26

- Gostyngodd balansau ysgolion o £1.204 miliwn ar ddiwedd 2023/24 i sefyllfa ddiffyg o £1.321 miliwn ar ddiwedd 2024/25. Mae'r lefel gyffredinol wedi gostwng £2.525 miliwn, gyda 10 ysgol mewn sefyllfa ddiffyg. Mae ysgolion yn cynhyrchu cynlluniau lleihau diffyg dros y tymor byr i ganolig er mwyn nodi effeithlonrwydd ariannol ac effaith yr effeithlonrwydd hynny.
- Bu cynnydd yn nifer y plant addysgedig gartref (EHE) ym Mlaenau Gwent dros y blynyddoedd diwethaf. Ar hyn o bryd mae 229 o ddisgyblion ar gronfa ddata EHE o'i gymharu â 158 ar gyfer yr un cyfnod y llynedd. Mae hyn yn gynydd o 44.9%. Mae 36 o'r disgyblion hyn yn dod o Gymuned Teithwyr Sipsiwn Roma (GRT). Bydd y maes hwn yn cael ei fonitro'n agos yn y dyfodol i sicrhau bod nifer yr ymweliadau â disgyblion EHE yn cynyddu yn unol â'r ffigurau, ac mae hyn yn cael ei fonitro fel rhan o'n dangosyddion perfformiad.
- Parhau i gefnogi'r un ysgol mewn categori, Canolfan yr Afon
- Darparu cefnogaeth well i Blant sy'n Derbyn Gofal oherwydd y cynnydd yn nifer y gwaharddiadau a'r dyddiau a gollwyd
- Yn 2024, gostyngodd pob dangosydd arholiad Cyfnod Allweddol 4 o'i gymharu â 2023, fel y gwnaeth ar draws Cymru, ni pherfformiodd unrhyw ysgol uwchlaw cyfartaledd y teulu mewn perthynas â'r mesur 5A*-A. Bydd hyn yn flaenoriaeth allweddol i'r Cyngor yn ystod 2025/26

- Bu cynnydd yn nifer y gwaharddiadau a'r diwrnodau a gollwyd yn y ddwy Ysgol Arbennig, er bod y mwyafrif o waharddiadau yn ymwneud ag un ysgol. Mae'r Gwasanaeth Lles Addysg yn gweithio gyda'r ysgol i edrych ar gymorth y gellir ei ddarparu i fynd i'r afael â'r rhesymau y tu ôl i eithriadau.
- Cwblhau strategaeth Eiddo y Cyngor a gosod targedau perfformiad i sicrhau monitro effeithiol.
- Mae canran defnydd Unedau Diwydiannol Blaenau Gwent wedi gostwng i 86% o 89% y llynedd.

Amcan Llesiant 2

Ymateb i'r argyfwng natur a hinsawdd a galluogi cymunedau cysylltiedig

Mae'r Amcan Llesiant hwn yn ceisio lleihau allyriadau carbon a darparu amgylchedd sy'n cefnogi twf a lles ac yn cysylltu cymunedau.

Drwy gydol 2024/25 gweithiodd y Cyngor i fynd i'r afael â nifer o feysydd ond mae ganddo hefyd nifer o heriau i'w mynd i'r afael â nhw wrth symud ymlaen.

Cyflawniadau Allweddol

- Cynyddodd cyfradd ailgylchu Blaenau Gwent o 66.18% yn 2023/24 i 68.89% ar gyfer 2024/25.
- Cymeradwywyd y Polisi Peillwyr gan y Cyngor yn 2024 i hyrwyddo creu cynefinoedd sy'n gyfeillgar i beillwyr ar dir sy'n eiddo i'r Cyngor.
- Cafwyd pedwar erlyniad llwyddiannus am droseddau gwastraff amrywiol ar draws y fwrdeistref gan arwain at £5,913 yn cael ei gyhoeddi mewn dirwyon a chostau.
- Mae gosodiadau ffotofoltäig newydd wedi'u gosod yn Ysgol Gynradd Willowtown, Ysgol Gynradd Rhos y fedwen, Canolfan Hamdden Abertyleri a Chanolfan Chwaraeon Glynebwy i drosi golau'r haul yn ynni y gellir ei ddefnyddio.
- Gosod technolegau carbon isel, gan gynnwys amnewidiadau LED, yn Ysgol Gynradd Coed y Garn, Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru y Santes Fair ac Ysgol Gynradd Georgetown.

Heriau allweddol a nodwyd ar gyfer gweithredu yn 2025/26

- Gwellu defnydd o fesurau gwella ynni ar draws cartrefi.
- Adeiladu gwytnwch yn ein cymunedau mewn perthynas â digwyddiadau hinsawdd trwy weithredu cynllun gweithredu rheoli llifogydd y Cyngor.
- Parhau i weithio i gyrraedd targed ailgylchu Llywodraeth Cymru o 70%.
- Ymgynghori â'r cyhoedd yn ystod 2025/26 ar Strategaeth Gwastraff ac Ailgylchu newydd y Cyngor.
- Gweithredu'r Cynllun Gweithredu Adfer Natur Lleol a'r Polisi Peillwyr newydd i ymateb i'r argyfwng natur.

Amcan Llesiant 3

Grymuso a chefnogi cymunedau i fod yn ddiogel, annibynnol a gwydn

Mae'r Amcan Llesiant hwn yn ceisio cynyddu gwytnwch cymunedau, lle mae croeso i bawb ac yn ddiogel, ac sy'n lleihau dibyniaeth a gwneud y mwyaf o annibyniaeth.

Trwy gydol 2024/25 mae hwn wedi bod yn faes allweddol i'r Cyngor, ac mae llawer o waith wedi'i wneud i fynd i'r afael â'r amcan hwn, ond mae heriau sylweddol o hyd yn y tymor hwy i fynd i'r afael â'r cynnydd a ragwelir yn y galw am wasanaethau, sy'n deillio o'r newidiadau demograffig a ragwelir.

Cyflawniadau Allweddol

- Sefydlodd y Cyngor Dasglu Ymddygiad Gwrthgymdeithasol aml-asiantaeth yn 2024. Cydnabuwyd cyflawniadau'r Tasglu pan dderbyniodd Wobr Cymunedau Diogelach Cenedlaethol Cymru.
- Mae cynnydd wedi'i wneud o ran cynyddu argaeledd tai gyda 36 o gartrefi fforddiadwy wedi'u darparu yn 2024/25, i fyny o 25 yn 2023/24.
- Cymeradwywyd Siarter Rhianta Corfforaethol, gan gryfhau ymrwymiad y Cyngor i sicrhau'r gwasanaethau a'r cyfleoedd gorau i blant a phobl ifanc sydd wedi profi gofal.
- Lansio ymgyrch bwydo ar y fron newydd sy'n arwain at gynydd o 64% o famau sy'n bwydo ar y fron yn First Feed o'i gymharu â 38.6% y flwyddyn flaenorol.
- Lansiodd Strategaeth Cartrefi Gwag y Sector Preifat 2025/30 yn nodi cynlluniau'r Cyngor i fynd i'r afael â'r nifer uchel o gartrefi gwag ar draws y Fwrdeistref.
- Sefydlwyd caffi atgyweirio yn Nhredegar gan arwain at 95 o eitemau yn cael eu trwsio gan wirfoddolwyr yn y gymuned.
- Lansiodd Tasglu Ymddygiad Gwrthgymdeithasol amlasiantaethol gan arwain at 2,000 o bobl ifanc yn cymryd rhan mewn gweithgareddau cadarnhaol a'u dargyfeirio'n llwyddiannus o fannau trafferthion trwy Dîm Ieuencid y Cyngor.
- Lansio Peilot 'Rhyfelwyr Gwastraff' gyda 5 ysgol gynradd i gefnogi lleihau gwastraff bwyd.

Heriau allweddol a nodwyd ar gyfer gweithredu yn 2025/26

- Gostyngodd gwaith cwblhau'r Grant Cyfleusterau i'r Anabl (DFG) o 94 i 53 oherwydd cyfyngiadau'r gyllideb. Targed DFG mewn cartrefi preifat yw cael ei ddosbarthu o fewn 330 diwrnod fodd bynnag, yn ystod 2024/25, cynyddodd yr amser dosbarthu cyfartalog i 460 diwrnod. Adolygu cyllid cyfalaf a symleiddio prosesau i'w cymryd i leihau'r ôl-groniad a gwella amseroedd troi ar gyfer DFGs.
- Parhau i fonitro gweithrediad y mentrau digartrefedd
- Gweithredu Strategaeth Cartrefi Gwag y Sector Preifat 2025/30.
- Bu cynnydd graddol cyson mewn costau lleoliadau i blant sy'n derbyn gofal gydag Asiantaethau Maethu Annibynnol a darparwyr preswyl dros y blynyddoedd diwethaf. Mae digonolrwydd lleoliadau maethu yn fwyfwy yn broblem sy'n arwain at gynyddu anghenion plant.
- Parhau i fonitro gwariant effaith lleoliadau o fewn Gwasanaethau Plant yn agos.
- Gweithio gyda'r Panel Anghenion Cymhleth i gychwyn y broses Gofal Parhaus gyda'r bwriad o gael gwared ar rwystrau a chydweithio â phartneriaid i sicrhau mynediad at wasanaethau a chanlyniadau gwell i'n plant sy'n derbyn gofal
- Parhewch i weithredu'r strategaeth sy'n derbyn gofal plant a monitro niferoedd i sicrhau tuedd i lawr.

- Ar ddiwedd 2024 roedd 103 o blant ar y gofrestr Amddiffyn Plant o'i gymharu â 62 o blant ar ddiwedd 2023.
- Yn ystod 2024/25,25, nodwyd bod 160 o aelwydydd mewn perygl o ddigartrefedd, o'r rhain, cafodd 86 o aelwydydd (54%) eu cefnogi'n llwyddiannus i gadw eu llety. Mae'r gwasanaeth yn profi heriau sylweddol gyda phrinder parhaus o lety symud ymlaen yn y sectorau tai preifat a chymdeithasol.

Amcan Llesiant 4

Cyngor uchelgeisiol ac arloesol sy'n darparu gwasanaethau o safon ar yr amser iawn ac yn y lle iawn

Mae'r Amcan Llesiant hwn yn rhoi ffocws i'r Cyngor weithio mewn partneriaeth i ddarparu gwasanaethau o ansawdd uchel i ddiwallu anghenion lleol a gwella ansawdd bywyd a lles yn y gymuned.

Drwy gydol 2024/25 mae cynnydd digonol wedi'i wneud yn erbyn yr Amcan Llesiant hwn gyda'r cyflawniadau yn fwy na'r heriau ond gan nodi bod rhai o'r camau gweithredu ar ôl yr amserlen neu'n methu.

Cyflawniadau Allweddol

- Cynnydd yn y staff sydd â sgiliau siarad Cymraeg yn amrywio o 'rhugl', 'eithaf da', 'cymedrol', 'sylfaenol' i Lefel Cwrteisi/Mynediad o 605 i 629 yn 2024/25.
- Gwelliant mewn cyfraddau ymateb i geisiadau Rhyddid gwybodaeth o 88% i 91.6% yn 2024/25.
- Cynhaliwyd Pride blynyddol cyntaf Blaenau Gwent gyda dros 300 o bobl yn bresennol.
- Datblygwyd Siarter Cytundeb Cyffredin wedi'i adnewyddu gyda Chynghorau Tref a Chymuned.
- Lanswyd arolwg trigolion ar gyfer y Cyngor i ddeall profiad trigolion o'r ardal leol a'r cyngor yn well a fydd yn helpu i lunio'r ardal leol a'r gwasanaethau lleol.
- Mae Swyddog Allgáu Digidol wedi'i benodi i gynorthwyo preswylwyr yn y gymuned i fynd ar-lein, gwella eu sgiliau digidol a chefnogi'r gymuned i hunanwasanaethu.

Heriau allweddol a nodwyd ar gyfer gweithredu yn 2025/26

- Profodd y Cyngor oedi wrth gwblhau a chwblhau'r archwiliad o Ddatganiad Cyfrifon 2022/23 sydd wedi effeithio ar gyfrifon 2023/24 a 2024/25. Mae cynnydd sylweddol wedi'i wneud wrth fynd i'r afael â'r materion sydd wedi cyfrannu at yr oedi, a disgwylir y bydd paratoi cyfrifon blynyddol 2025/26 a'r blynyddoedd i ddod yn cael ei gyflawni yn unol â dyddiadau cau statudol.
- Mae'r Cyngor yn cael rhai anawsterau gyda recriwtio i rai rolau proffesiynol a thechnegol. Mae rhywfaint o ddibyniaeth ar weithwyr asiantaeth i gwmpasu absenoldeb staff ac anodd llenwi rolau a phrosiectau arbenigol.
- Mae'r Cyngor yn parhau i flaenoriaethu lleihau absenoldeb salwch yn y gweithlu er mwyn atal effeithiau capasiti ar ddarparu gwasanaethau. Ffigur alldro diwedd y flwyddyn ar gyfer 2024/25 yw 13.85 diwrnod a gollwyd fesul cyfwerth ag amser llawn, cynnydd o 2.03 diwrnod o 11.82 diwrnod o'i gymharu â 2023/24.
- Cyflymu'r ymateb i weithredu'r argymhellion sy'n weddill o adolygiad Archwilio Cymru o Ddiogelu Corfforaethol.
- Ymateb i'r holl argymhellion Archwilio sy'n weddill trwy fonitro cynlluniau busnes y Cyngor ac adrodd ar olrhain risg a sicrwydd.
- Gwella monitro'r Asesiad Effaith Integredig (IIA) er mwyn hwyluso a llywio ein prosesau gwneud penderfyniadau.
- Cyflawni gostyngiadau o £34m yn y gyllideb dros y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig pum mlynedd.
- Cynyddu nifer y rolau Hanfodol Iaith Gymraeg yn ein proses recriwtio.
- Parhau i weithio i leihau nifer y diwrnodau a gollwyd oherwydd salwch.

Nodweddion Cyngor Rhagorol

Mae'n bwysig i'r sefydliad, nid yn unig adolygu'r gwasanaethau rydym yn eu darparu i'n trigolion a'n busnesau, a'r effaith y maent yn ei chael, ond rhaid inni hefyd sicrhau bod ein prosesau a'n systemau mewnol ein hunain yn gweithio'n dda, gan sicrhau ein bod yn defnyddio'r adnoddau sydd ar gael i ni mor effeithlon ac effeithiol â phosibl, gyda rheolaethau, systemau a phrosesau cadarn yn cefnogi pob agwedd ar weithgaredd y Cyngor.

Roedd datblygu ein Cynllun Corfforaethol yn bwysig wrth osod ein blaenoriaethau a'n hymrwymadau, ond heb amodau sefydliadol penodol wedi'u diffinio, ni fyddwn byth mor effeithiol ag y gallwn fod wrth gyflawni'r holl ganlyniadau rydym yn ceisio'u cyflawni. Felly, er mwyn adolygu ble rydym yn sefydliadol ac i ddarparu darlun llawn o weithgaredd y Cyngor, mae'r adran ganlynol yn rhoi trosolwg o'n cynnydd yn erbyn Nodweddion Cyngor Rhagorol.

Isod yn dangos gweithgarwch sydd wedi digwydd trwy gydol y flwyddyn yn unol â'n nodweddion, rydym yn gwybod bod mwy i'w wneud, mae gweithgaredd wedi'i gynllunio ar gyfer y flwyddyn ganlynol a thu hwnt hefyd wedi'i amlinellu isod:

1. Cyngor Arloesol

- ✓ Sgiliau, gwybodaeth a phrofiad staff a ddatblygwyd i fodloni gofynion newidiol o ran darparu gwasanaethau a blaenoriaethau.
- ✓ Monitro parhaus o Gofrestr Risg Gorfforaethol y Cyngor.
- ✓ Mwy o ddefnydd o Ddeallusrwydd Artiffisial i yrru arloesedd a chynyddu effeithlonrwydd

2. Cyngor Ysbrydoledig a Gweledigaethol

- ✓ Sesiynau a gynhaliwyd i ymgorffori egwyddorion Marmot ledled y sefydliad ac i ddarparu gwasanaethau ar gyfer pob maes o'r Cyngor.
- ✓ Cyflwyno Cynllun Cyflawni Blynyddol ar gyfer pob blwyddyn ariannol i fonitro ac adrodd ar ein cynnydd ar hyd oes y Cynllun Corfforaethol.
- ✓ Sefydlogi strwythur uwch reoli'r Cyngor.

3. Cyngor sy'n perfformio ar lefel uchel

- ✓ Datblygwyd cynlluniau busnes i sicrhau bod 'edau euraidd' o Uwchgynllun Marmot i'r Cynllun Corfforaethol.
- ✓ Gwelliannau a wnaed i'r broses archwilio ac amserlen adrodd perfformio i symleiddio prosesau rheoli perfformiad.
- ✓ Cyflwyno Power BI fel rhan o'n trefniadau rheoli perfformiad.

4. Cyngor Cydweithredol a Chynhwysol

- ✓ Cyhoeddwyd Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2024-28 ym mis Ebrill 2024.
- ✓ Fel sefydliad rydym wedi parhau i gydnabod a nodi ymgyrchoedd rhyngwladol, gan gynnwys, Mis Hanes Pobl Dduon, Diwrnod Cofio'r Holocaust, Mis Hanes LHDTC+ a Diwrnod Rhyngwladol y Menywod.

5. Cyngor wedi'i reoli'n dda

- ✓ Cyflwynwyd Datganiad Llywodraethu Blynyddol terfynol 2023/24 i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ochr yn ochr â Datganiad Cyfrifon 2023/24 yn unol â Chanllawiau CIPFA.
- ✓ Cwblhawyd Asesiad Panel Cymheiriaid gyda 15 o argymhellion wedi'u darparu i'r Cyngor.
- ✓ Cynhaliodd y Cyngor arolwg staff dienw i asesu safbwyntiau gweithwyr ar weithio i'r sefydliad. Roedd yr arolwg yn mynd i'r afael â phynciau gan gynnwys cyfrifoldebau swyddi, amgylchedd gwaith, cyfathrebu, ac arferion rheoli.

6. Cyngor Ysgogol a Hygyrch

- ✓ Cymeradwywyd strategaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad sy'n nodi sut mae'r Cyngor yn bwriadu ymgysylltu â thrigolion.
- ✓ Mae'r marathônwr Steve Jones MBE, OLY wedi derbyn Rhyddid Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent am ei gyfraniad eithriadol i fyd rhedeg.
- ✓ Arolwg trigolion a gynhaliwyd i ddeall barn cymuned y Cyngor a gwasanaethau'r Cyngor.

7. Cyngor sy'n graff o ran materion ariannol

- ✓ Mae Pontio'r Bwlch yn parhau i fod yn ddull strategol y Cyngor o gyflawni effeithlonrwydd ariannol a gwella sefydlogrwydd ariannol wrth osod cyllideb gytbwys.
- ✓ Digwyddodd ymgysylltu â'r gyllideb i gael tanseilio gan drigolion ar flaenoriaethu Gwasanaethau'r Cyngor a'r dreth gyngor i helpu i osod cyllideb y cyngor.

8. Cyngor sy'n graff o ran materion ariannol

- ✓ Mae Strategaeth Trawsnewid Digidol newydd wedi'i datblygu ar gyfer ysgolion, sy'n amlinellu elfennau allweddol sy'n gysylltiedig â thaith y dysgwyr digidol. Mae'r strategaeth hon wedi'i halinio â Strategaeth Trawsnewid Digidol y Cyngor 2023/27.
- ✓ Er mwyn cefnogi cydweithredu ac alinio gwasanaethau, mae cynlluniau yn cael eu rhoi ar waith i greu gwasanaeth Digidol, Data a Thechnoleg (Ddat) unedig gyda'r nod o wella darpariaeth gwasanaethau cyhoeddus ar draws sawl awdurdod lleol.

Y Flwyddyn i Ddod a Thu Hwnt

Drwy gydol ein hadroddiad rydym wedi amlinellu llawer o'r heriau allweddol yr ydym yn eu hwynebu fel sefydliad, yn ogystal â'r datblygiadau allweddol yr ydym yn bwriadu eu cyflawni. Fodd bynnag, mae nifer fach o gysyniadau canolog, sy'n hanfodol i'n dull o sicrhau bod cenedlaethau'r dyfodol yn gallu diwallu eu hanghenion.

Mae ein ffocws ar gyflawni Cynllun Meistr Marmot a dull ein cymunedau, ochr yn ochr â chyflawni'r Cynllun Corfforaethol, yn rhoi ffocws arnom ni i ddarparu mwy o wydnwch i'n cymunedau a'n trigolion, i ddiwallu eu hanghenion eu hunain, gan arwain at lawer mwy o annibyniaeth a llai o siawns y bydd angen ymyriadau costus gan y Cyngor ar unigolion yn eu bywydau. Rydym wedi ymrwymo i'n nod o newid y ffordd yr ydym yn gweithredu'n radical, gan wneud 'cymunedau' a 'llesiant ac atal' yn gonglfeini gwirioneddol yn y ffordd yr ydym yn cynllunio ein gwasanaethau fel y gallwn rymuso ein cymunedau i fod yn iachach, yn fwy cysylltiedig ac yn fwy cyfartal.

Bydd 'Bargen' Blaenau Gwent yn ceisio grymuso cymunedau ymhellach, mewn ffordd sy'n symud grym gwneud penderfyniadau ystyrlon i'n cymunedau, gan roi llais go iawn i'r trigolion ynghylch sut a ble mae adnoddau'n cael eu gwario yn eu hardal, gan annog y bobl sy'n defnyddio gwasanaethau, eu teuluoedd, gofawyr a gweithwyr proffesiynol i gydweithio fel partneriaid cyfartal i ddylunio, darparu a gwerthuso gwasanaethau.

Dim ond gydag ymreolaeth fwy dros adnoddau ein cymunedau y daw'r grymuso hwn, gan drosglwyddo rheolaeth cyllidebau ac asedau a oedd gynt gan y Cyngor i'n trigolion. Bydd y Cyngor yn mynd y tu hwnt i gymunedau sy'n penderfynu sut mae arian cyhoeddus yn cael ei ddyrannu, gan symud y ffocws ar gynnwys cymunedau wrth ddylunio a darparu gwasanaethau cyhoeddus. Bydd ein dull yn edrych ar ddatblygu Diwylliant o Gydweithio rhwng y Cyngor a chymunedau ym Mlaenau Gwent, gan ddisodli meddylfryd traddodiadol â pherthnasoedd ystyrlon sy'n canolbwyntio ar ganiatáu i gymunedau wneud y mwyaf o'u cryfderau, gan feithrin ymddiriedaeth ac ymreolaeth ymhlith gweision cyhoeddus a dinasyddion.

Fel rhan o'r dull hwn, mae'r Cyngor yn edrych i ailfodelu ei wasanaethau i ddarparu dull gwell o ymyrraeth gynnar ac atal. Bydd y Cyngor yn edrych i symud i ddull atal yn gyntaf trwy gymryd camau rhagweithiol i fynd i'r afael ag achosion sylfaenol anghydraddoldeb. Mae hyn yn golygu cynllunio gwasanaethau sy'n ymyrryd yn

gynnar, yn buddsoddi mewn cryfderau cymunedol, ac yn alinio adnoddau i leihau galw yn y dyfodol.

Bydd pob cyfarwyddiaeth a maes gwasanaeth yn nodi cyfleoedd i atal y galw rhag tyfu, hyrwyddo lles, a chau bylchau mewn canlyniadau. Byddwn yn mesur llwyddiant nid yn unig yn ôl yr hyn a drwswn, ond yn ôl yr hyn a ataliwn, gan sicrhau bod ein gweithredoedd heddiw yn adeiladu cymunedau mwy teg, iach a gwydn ar gyfer yfory.

‘Bargen’ Blaenau Gwent

Bydd ‘Bargen’ Blaenau Gwent yn contract rhwng y Cyngor a thrigolion Blaenau Gwent yn egluro mewn termau syml beth y gallant ei ddisgwyl gan y Cyngor ac yn gyfnewid beth y gall ein trigolion ei wneud i gefnogi cyflawniad 5 cenhadaeth a rennir:

- **Cenhadaeth Un:** Blynnyddoedd Cynnar - Adeiladu Dyfodol Disglair
- **Cenhadaeth Dau:** Ysbrydoli Dysgu Gydol Oes, Uchelgais a Gwydnwch
- **Cenhadaeth Tri:** Llesiant Trwy Arweinyddiaeth Gymunedol
- **Cenhadaeth Pedwar:** Economi Ffyniannus, Mannau Bywiog; a
- **Cenhadaeth Pump:** Cymunedau wedi'u Grymuso, Grym a Rennir a Llwyddiant

Bydd y ‘Fargen’ yn cefnogi ein hymrwymiad i ddod yn Gyngor Marmot a thrwy wneud hynny i leihau anghydraddoldeb ac annhegwch yn gynaliadwy ym Mlaenau Gwent. Mae ein dull yn cydnabod nad yw llesiant yn ymwneud â dewisiadau unigol neu fioleg yn unig. Mae'r amodau y mae pobl yn cael eu geni, yn tyfu, yn byw, yn gweithio ac yn heneiddio ynddynt yn cael effaith ddofn ar eu llesiant. Felly, rhaid inni fynd y tu hwnt i ofal iechyd i wella iechyd wrth ddatblygu dulliau system gyfan sy'n mynd i'r afael ag achosion sylfaenol ein problemau, gan ddatblygu atebion wedi'u teilwra, cynhwysol a hirdymor. Y ‘Fargen’ yw ein mecanwaith ar gyfer gwireddu'r dyhead hwn.

Ein gweledigaeth yw dyfodol heb anghydraddoldeb, lle mae pawb yn ffynnu mewn cymuned deg, gynhwysol a gwydn a gyflawnir trwy greu newid parhaol trwy adeiladu ymddiriedaeth, meithrin cyfrifoldeb a rennir, a gyrru arloesedd trwy gydweithredu cryf rhwng y cyngor, trigolion a phartneriaid. Mae'r cynlluniau hyn yn uchelgeisiol ac mae ein dull ochr yn ochr â'n partneriaid yng Nghyngor Torfaen yn parhau i'n neilltuo i Gynghorau eraill yng Nghymru.

Meysydd ffocws eraill ar gyfer y flwyddyn i ddod:

1. Gweithredu Rebel BGT i newid meddylfryd a diwylliant ar draws y sefydliad.
2. Mwy o ddefnydd o ddeallusrwydd artifisial yng ngwaith cyngor bob dydd.
3. Parhewch i weithio i greu strwythur parhaol islaw'r Cyfarwyddwyr Corfforaethol.
4. Ymgorffori Egwyddorion a Phrosesau Monitro Marmot yn llawn yn ymarfer y sefydliad.
5. Cydweithio agosach rhwng Blaenau Gwent a Chyngor Torfaen ym maes cyfathrebu, gan gynnwys defnyddio'r un meddalwedd cyfathrebu.
6. Ymgorffori Power Bi ymhellach i adrodd perfformiad.
7. Rhagor o sgysiau i gael eu cynnal gyda Chynghorau Tref a Chymuned i sicrhau bod pob TCC wedi llofnodi'r Siarter Cytundeb Cyffredin.
8. Gweithredu argymhellion a wnaed o Asesiad Panel Cymheiriaid.
9. Gyrru gwelliannau a gwneud newidiadau yn dilyn canlyniadau'r arolwg staff.
10. Dadansoddi ymatebion i arolwg preswylwyr i wneud newidiadau i wasanaethau.
11. Gweithredu a monitro strategaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad.
12. Archwilio cydweithio agosach gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen, rhagwelir y bydd hyn yn arwain at wasanaethau mwy gwydn ac effeithlonrwydd cost posibl.
13. Creu gwasanaeth Digidol, Data a Thechnoleg (Ddat) unedig gyda'r nod o wella darpariaeth gwasanaethau cyhoeddus ar draws sawl awdurdod lleol.

Adborth

Mae'r Cyngor yn croesawu unrhyw adborth sydd gennych am yr Hunanasesiad 2024/25. Mae eich barn yn bwysig i ni, ac rydym am wybod pa wybodaeth yr hoffech ei gweld a sut yr hoffech ei gweld yn cael ei hadrodd. Os hoffech chi gael y ddogfen hon mewn unrhyw fformatau eraill e.e. print bras, Braille, fersiwn sain, ac ati, cysylltwch â'r tîm gan ddefnyddio'r manylion isod.

Tîm Perfformiad Corfforaethol

Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent

Swyddfeydd Cyffredinol

Ffordd y Gwaith Dur

Glynebwy

NP23 6AA

E-bost: pps@blaenau-gwent.gov.uk

